

У СЕНА РОДНА Е ПРЫЗНАННЕ

Петруся Броўку, народнаму паэту Беларусі, прысуджана сёлета Ленінская прэмія. Новая кніга яго паэзіі «А дні ідуць...» атрымала ўсеагульнае прызнанне грамадскіх і найвышэйшую ацэнку. Падзея гэта выходзіць за межы асабістага творчага поспеху Петруся Броўкі. Бо яго творчасць — неадрыўная частка агульнай плыні сучаснай беларускай літаратуры ў сённяшнім росквіце. Прысуджэнне яму Ленінскай прэміі — сведчанне таго, што беларуская літаратура, і ў прыватнасці паэзія, дасягнула новых вышыняў. Яна ўносіць каштоўны ўклад у скарбніцу духоўных здабыткаў савецкага народа, гучыць у тон настраю і імкненням народных мас.

Творы многіх сучасных беларускіх паэтаў як старажытнага пакалення, так і маладшага, карыстаюцца папулярнасцю не толькі ў рэспубліцы, але і далёка за яе межамі. У радзе братніх рэспублік у апошнія гады выдзелены анталогіі беларускай паэзіі і асобныя творы паэтаў. Іх чытаюць у Маскве і Ленінградзе, у Сібіры і ў Прыбалтыцы, у Закаўказзі і Сярэдняй Азіі. Знаёмы з імі і ў краінах за мяжой.

Колькі гадоў таму назад мне давалося ехаць пародам на Волгу. У час прыпынку на адной прыстані недалёка ад Куйбышава я стаў у купцы пасажыраў ля кніжнага кіёска, разглядаючы павінкі. На вітрыне побач з іншымі кнігамі ляжаў зборнік вершаў і паэм Аркадзя Куляшова. Завялася размова з прадаўцом — маладым хлопцам з камсамольскім значком над нагруднай кішчэчнай пінкай. І як было прынята, калі даведваюцца, што я з Беларусі, гэты хлопец і некаторыя з тых, што былі побач, пачалі распытваць мяне і пра Янку Коласа, і пра Петруся Броўку, і пра Аркадзя Куляшова, і пра Максіма Танка, і пра знаёмых мне празаікаў, творы якіх выйшлі ў перакладзе на рускую мову.

Чым жа прываблівае чытача наша паэзія? Думасца, я не толькі багатая, разнастайная тэматыка, сучасны час, багатаму падзелі жыццёвага перада, хоць і гэта мае важнае значэнне.

Наша паэзія развівае далей лепшыя традыцыі вялікіх народных песняроў Беларусі Янкі Купалы і Яківа Коласа, уяўляючы ў сабе разам з тым усё лепшае, што ёсць у паэзіі братніх літаратур. І не губляючы ў той жа час нацыянальных асаблівасцей формы, якую жываць невычарпальныя крыніцы народнай творчасці.

Шчырасць і цеплыня, якія не могуць не крапаць чытача, у лірыцы асабіста а плана, адчувальнае змен, што адбыліся і адбываюцца ў жыцці, псіхалогія, пацуды лірычнага героя — нашага сучасніка, блізкага кожнаму да Радзімы, да перагаворнага і рацыянальнага жыцця ў краіне, не прымырэнасць да ўсяго благага, палымночы гнёў і нянавісць у дачыненні да ворагаў сацыялістычнага ладу і міру на зямлі — вось некаторыя з рысаў, характэрныя для сённяшняй беларускай паэзіі.

Мы можам ганарыцца тым, што ў сучаснай беларускай літаратуры ёсць намала паэтаў, розных па почырку, манеры.

Успрыняццю з'яў і рэчаў. Усе яны з'яўляюцца аднымі блізкамі, роднымі народам ідэямі, дэрга стаць на аднолькавых ідэйных, а іменна — партыйных пазіцыях.

Чытач — прыхільнік паэзіі, ніколі не забывае, натрыклад, хоць бы пад творами і не было прозвішча аўтара, густавобразнай палымнай лірыкі Максіма Танка з лірыка-эпічнымі, філасофска абатульненымі творами Аркадзя Куляшова або тонкую спольна-вобразную тэмаў паэзіі Уладзіміра Дубоўкі і заўсёды востра мэтааналізаваўшы, прасякунутым маладым запалам, усхваляванымі вершамі Пямена Панчанкі. Калі б мы ўзялі для параўнання і іншыя старэйшыя паэты, заўважым б тое ж самае — у кожнага сваё творчае аблічча, свая творчая індывідуальнасць, хоць ідэйныя пазіцыі, паўтараем, для ўсіх іх агульныя.

Тым часам на змену старэйшым прыйшла цэлая плеяда таленавітых паэтаў, творча дзейнасць якіх пачалася ў ваіну і ў

пастыаенны час, пачынаючы, скажам, ад Анатоля Вялюгіна і блізкіх яму па гадах таварышаў і канчаючы Рыгорам Барадзіным і яго шматлікімі таварышамі па ўзросце і літаратурным стажу. У нашу паэзію ўліліся і ўліваюцца моцныя свежыя галасы, якім наканавана ўзнімаць яе вышэй і вышэй.

Сцярджаючы гэта, я далёкі ад думкі, што ў нас на паэтычным фронце ўсё ў поўным парадку, што наша паэзія цалкам спраўляецца з задачамі, якія ставіць перад савецкай літаратурай, і ў ёй няма заган і хібаў. Мы можам знаходзіць тэмаў і іншыя хібы ў творчасці асобных паэтаў, прад'яўляць новыя і новыя патрабаванні, што вынікаюць з няспынаючага культурнага росту нашых чытачоў, з імклівай хадзі нашчага народа ў будучыню. Але тым не менш агульнае становішча ў беларускай паэзіі, як і наогул у сучаснай беларускай літаратуры, тэндэнцыя ў яе даўняшнім развіцці не могуць не радаваць нас.

Петруся Броўка належыць да пакалення паэтаў, якое прыйшло ў літаратуру ў сярэдзіне дваццатых гадоў з самых народных гучышаў, акрылена перамогай Кастрычніка, паслявоеным станаўленнем Савецкай улады ў горадзе і вёсцы, персептывамі нябачаных датурь дарог, што адкрыліся перад працоўнай моладдзю. Адсюль — і юнацкі запал ад самага пачатку іх творчага шляху, і непаўняная сувязь з асродкам, з якой яны выйшлі, і крышталёвая яснасць думак, паэтычнага мыслення, у якім уваасоблены думкі, пацуды, імкненні народа, і жыццёва-радыкальны пафас.

Творчасць Петруся Броўкі, паэта-лірыка і паэта-трыбуна, вядома шырокім масам, яна даступная для ўспрыняцця, зразумелая. У ёй раскрываецца біяграфія цэлага пакалення савецкіх людзей з іх вялікімі, гераічнымі справамі, стваральнай працай і багатым духоўным

светам, паказваецца Беларусь з яе велічымі паслякастрычніцкімі ператварэннямі, упэўненай хадой у светлае будучае, услаўляецца творчы імгэт будаўніцтва новага, шчаслівага жыцця.

Асабіста мне яго паэзія надзвычай блізка яшчэ таму, што паэт — мой зямляк і даўні старэйшы таварыш, з якім мы знаёміліся ў далёкі камсамольскія гады, і я выразна ўяўляю вытокі яго творчасці. Калі я чытаю ў адным з вершаў у апошнім зборніку паэта радкі:

Не пытайце пра гэта,
Бо адказу не дам,
Як зрабіўся паэтам,
Я не ведаю сам.

Свой радок на паперы
Не чакаў і спаткаць.
Проста сэрца без меры
Захацела спяваць, —

у малым улічэнні ўстае высюквы хлопчэц з азэрнай і бяспай Ушацкіны, выхадзец з лясной слянянскай сям'і, які яшчэ ў маленстве спазнаў намала нястачу і нягод і перад якім Савецкая ўлада шырока адчыніла дзверы ў вялікі, блізкавы, сонечны свет. Ён без вагання звязав свой лёс, свой жыццёвы шлях з гэтай роднай кожнаму працоўнаму ўладай, з камсамолам, партыяй.

І загучала ў душы песня, з'явілася неадольная прага да творчасці, абудзіўся талент, для развіцця і росквіту якога савецкая рэаіснасць адкрыла ўсе магчымасці.

Неяк мы разам з паэтам па дарозе з Полацка заехалі на яго радзіму — у вёску Пуцілкавічы. Вёска была спалена фашысцкімі акупантамі і адбудавана пасля ваіны нанова. Ні хаты, у якой нарадзіўся паэт, ні найбліжэйшыя родныя яго тут ужо не было, але былі зямлякі, слаўныя, працавітыя, гасцінныя людзі, якія ведаюць паэта і ганарацца кожным яго творчым поспехам.

Мы сядзелі ў хатэ калгасніка, і Петруся Броўка чытаў зямлякам паэму «Голас сэрца», прысвечаную памяці сваёй маці, вывезенай у час ваіны фашыстамі ў Асвенцім і спаленай там, паэму незвычайнага паэтычнага накалу, у якой сардэчна, шчыра, хваляюча лірычнасць чаргуецца з яркай, баявой публіцыстычнай лірыкай. Я слухаў паэта і думаў аб тым, што вось тут, у гэтых маляўнічых мясцінах, сярэд гэтых цудоўных людзей ён атрымаў першы гарт, натхненне і камсамольскую пуду ў жыцці.

Не толькі Ушацкіна, Полацкіна з іх незабыўна-прыгожымі краёвамі і слаўнымі людзьмі далі і даюць матэрыял для творчасці Петруся Броўкі. Ён пясняр усёй Беларусі з яе гарадамі і вёскамі, лясамі і палямі, азёрамі і ракамі, з яе гераічным, свабодалюбным народам. І разам з тым мы знаходзім у яго кнігах шмат твораў, напісаных пад уражаннем паездаў у братнія рэспублікі і за мяжу — у краіны народнай дэмакратыі і ў капіталістычныя краіны. Таматыка яго творчасці не абмежавана вузка нацыянальнымі рамкамі.

Чытаючы новыя творы паэта, надрукаваныя пасля выхodu ў свет кнігі «А дні ідуць...», мы з прыемнасцю заўважаем, што ён знаходзіцца ў поўным росквіце сваіх творчых сіл.

Як пісьменнік, так і чытачы, усё мы вітаем прысуджэнне Ленінскай прэміі Петруся Броўку і прысваенне годнасці народнага паэта БССР, ад усяго сэрца вышучаючы паэта з вялікай, пачаснай узагаародай і радуючыся таму, які высокі гонар аказаны гэтым беларускай літаратуры.

Тарас ХАДКЕВІЧ.

ТАМАТЫЧНЫ ВЕЧАР

У Доме культуры Мінскага аўтазавада адбыўся таматычны вечар «Прыгасіце — у жыццё». На вечар былі запрошаны народныя артысты А. Астрына, М. Магілёў, А. Прыгоўскі. Яны расказалі аб разліцкіх беларуска-мастацтва і літаратуры, аб аснове ўсёнародага багацця — прыроды.

Затым адбыўся вялікі канцэрт, у якім прыняла ўдзел Дзяржаўная акадэмія харавая капэла і Дуэты аркестр штаба БВА.

А. АСТРЫНА,
заслужаная артыстка БССР.

Лаўрэат Ленінскай прэміі П. У. БРОŪКА.
Фота Ул. КРУКА.

У дзіцячых вачах — захалпенне, цікавасць, шчырае зайдрацце. Пётр Мікалаевіч Браслаў — стары навушнік, добры сусед і друг гэтых маленіхх вачынаў — бацька, чую і нават ахоўваў іх!
Фота С. ГОЛЬДБЕРГА.

Унікальныя дакументы аб Леніне

Гродзенскі гісторыка-археалагічны музей экспануе рад унікальных дакументаў і матэрыялаў, звязаных з жыццём і дзейнасцю Уладзіміра Ільіча Леніна.

Адной з найбольш каштоўных рэліквій музея з'яўляецца ленынская праца, на тытульным лісце якой напісана: «Уладзімір Ільіч. Развіццё капіталізму ў Расіі. Праца ўтварэння ўнутранага рынку для буйнай прамысловасці. Выданне другое, дапоўненае. С. Пецярбург, кнігавыдавецтва «Палада», 1908».

У кнізе гаворыцца і пра Гродзенскую губерню, як пра адну з самых характэрных па хуткіх тэмпах развіцця капіталістычных адносін.

У суседняй зале музея экспануецца бюст Ільіча, выкананы народным мастаком БССР А. Бембелем.

Рад каштоўных дакументаў, сабраных у гэтай жа зале, расказваюць пра кіруючы дзейнасць Ул. І. Леніна ў перыяд падрыхтоўкі рэвалюцыі 1905 года. Тут мы бачым пададзены ад утварэння Паўночна-Усходняга камітэта РСДРП, ініцыятарам якога быў Ленін. Падполныя брашура «Крызіс, беспарадак, ваіна», накіраваная супраць руска-японскай ваіны і вышучаная рэдакцыяй ленынскай «Іскры» ў 1904 годзе, знаёміць нас з падзеямі прыгатавання рэвалюцыі.

В. БАЛДАЕУ.

МУЗЫКА ў ЖЫЦЦІ ІЛЬІЧА

Да 92-й гадавіны з дня нараджэння Уладзіміра Ільіча Леніна Беларускае дзяржаўнае філармонія наладзіла шэраг лекцый-канцэртаў на тэму «Музыка ў жыцці Леніна».

Такая лекцый-канцэрт адбыўся ў Гомельскім палацы культуры ў раённых і ў раённых дамах культуры Вілейкі, Мядзель, Валожына, Крулак, Капыля, Дзяржынска, Смалявічы, у Барысаўскім клубе таварыства сялян.

У Мінску лекцый-канцэрт аб Леніне быў наладжаны для пільнага і школьнай горада, у Суворавскім вучылішчы, клубе аўтарамонтажнага заводу, Індустрыяльна-педагагічным вучылішчы, для гледачоў кінастудыі «Мір» і «Перамога».

СЛОВА ДА МОЛАДЗІ

Працягваем размову аб тэатральным мастацтве. Сёння з артыкуламі выступаюць А. Астрына [Браслаў] і М. Волахаў [Магілёў]. Наступнае слова — музыкантаў А. Ракаваў.

НАПЭЖНА, тое, пра што я хачу гаварыць даўно вядома маладым актэрам і тым, хто ішчы толькі рытуху себе да сцэны. Але ёсць ішчы, якія трэба напамінаць штодзённа.

Нас, работнікаў тэатра, часта і не без падстаў напярэкаюць за дрэнныя спектаклі. Мы ў адказ спасылаемся на шэраць і невыразнасць драматургіі. Аднак ці толькі ў гэтым справа? Давяць будзем самакрытычна. Прычына ішчы і ў тым, што мы самі не рытухем себе сістэматычна да работы над вобразамі драматургіі. Наме пастаяннай тэрміноўкі, упартай і стараннай працы над сабой. А без гэтага таленты нашы даволі хутка вяжучы і бліжучы.

Маладзё — наша будучыня. Ёй аддаем мы свае веды і вопыт, радуемся з яе поспехам і перажываем яе няўдачы.

Маладзё цяпер прыходзіць у тэатр адукаваная, інтэлігентная, яна добра ведае сістэму Станіслаўскага, выхавана на ёй.

І вось пачынаецца творчая дзейнасць маладога актэра на рэпертуры пераважна большасць роляў разлічана на маладзё, і выпускнікі інстытута, трапіўшы ў тэатр, атрымлівае ролю за роляй. Часцей за ўсё ён іграе самаго сябе і няздача з поспехам. Гледачы падабачаць маладосць і шчырасць. Акрамя таго, мае значэнне сам па сабе факт «навізна» — новы актэр у трупі! Але непрыкметна ў ігры вялікую штамлі. Артэст занадта нічога не ведае, каб шукаць штосці новае для кожнага вобраза. Ды і спакоста лёгка папоху ўтрымлівае яго ад рызык пошукаў.

Я пераканана на ўсім вышчым, што маладым артэстам з першых жа іх крокаў трэба дораўчы рознахарактарныя ролі.

У дваццаці адзін год я пачала іграць старых жанчын. Скажэце, гэта маё імгненне? У Кармарне, напрыклад, у спектаклі «Без віны вінаватыя» я іграла і Карыніну і Галчыку папарамна з другой выканаўцай. Такі творчы рызык прымушаў, хочаш не хочаш, дбаць пра палітру сваіх вышчеленых сродкаў.

Я тры гады працавала ў трупі з братамі Адэльгеймамі. Якая гэта была цудоўная школа!

У НАШ век, век бурнага развіцця тэхнікі навуцы, культуры, погляды на мастацтва ішчат у чым адрозніваюцца ад тых, што былі, напрыклад, гадоў дваццаць назад. Вядома, для тэатра, як і рэней, неабходнай умовай творчасці застаецца сцэна, аўтар, рэжысёр, мастак, кампазітар і актэр, Галоўным з'яўляецца патрабаванне адзінасці формы і зместу.

Што ж змянілася ў нашых поглядах на мастацтва? Я асабіста пераканана, што пошукі вышчеленых форм спектакля ў наш час павінны быць больш надалёкімі, форма гэтага павінна адпавядаць духу сучаснасці, асабліва пры пастаноўцы сучасных п'ес. Нават у творах класікі мастака цяпер менш цікавіць інакарнацыя верагоднасці, хоць, вядома, ігнараваць яе зусім — нельга.

На першым месце ставіцца вобраз спектакля. Нельга адлюстроўваць на сцэне натуралістычную праўду да апошняга цапка, трэба знаходзіць такую форму, у якой бы чалавек быў гапоўнай асобай.

Усё гэта вельмі складана і цяжка. Значна цяжэй, чым падаваць самы раскошны сцэнічны павільён з усімі падрабязнасцямі рысуў эпохі, паказанай у творы. Тут пакулі што ішчы вядучае пошукі. Трэба шчыра сказаць, што наш тэатр у параўнанні з ростам навуцы і тэхнікі ўвогуле знаходзіцца прыкладна ў стадыі вынаходніцтва бронзавай сакары.

Нам патрэбна больш дасканалая тэатральная электраапаратура. Тоё, што выпускаецца, цяпер падыходзіць, можа, для самадзейных, а не для прафесіянальных тэатраў. Калі ў вялікіх сталічных тэатрах ёсць мастак-асвятляльнік, які штосці вынаходзіць і стварае для кожнай прэміі ў светлым афармленні, дык у нашых тэатрах такой адзінай няма. Мы не можам зрабіць нават пачатковую светлавую машыночку. Склад работнікаў электрасвятляльнага цэха ў тэатры настолькі малы, што ні аб якіх вынаходніцтвах і пошуках не можа

ла для маладой артысткі! Іх незвычайная працаздольнасць была для нас цудоўным прыкладам. Ва ўзросце 62—63 гадоў яны валодалі адмысловымі, добра пастаўленымі, гучнымі, гукімі галасамі. Роберт яшчэ часта спяваў так, што публіка нават плакала. Займаўся яны штодзённа, абавязкова рабілі гімнастыку, практыкавалі дыханне і г. д. Рафалёў расказваў, што ён да свайго паступлення ў Венскую філармонію на драматычнае аддзяленне (раней ён скончыў вясю па класу фартэпіяна) не выгавараў «усё 36 літар алфавіта». Але вялікае імкненне да сцэны, жаданне ў што б там ні было стаць актэрам, упартая праца дапамагалі яму ўдасканаліць сваю тэхніку. І ў старым узросце дыкчыя ў яго была дэкладанай і яснай.

Цяпер нават рэдка хто з вядучых артыстаў так старанна і упарты клопаюцца аб сваіх фізічных дадзеным. Людзі часам сядома шкодзяць сабе: не даглядаюць зубы, умываюць твар, віно. Усё гэта псуе голас і дыкчыю.

Якія магчымасці маюць нашы артысты для фізічнай тэрміноўкі!

У Браслаў (як, напэўна, і ў іншых гарадах рэспублікі, дзе ёсць тэатры) існуе Палац спорту. Яго секцыі наведвае нечаклікая група спраўдзіных, найбольш адданых сваёй справе, аматэраў тэатра. Для астатніх наладжаны заняткі ў тэатры па тэхніцы мовы (іх вядзе вопытны педагог) і па фехтаванні. Завалася б, усё добра. Але бядэ ў тым, што заняткі гэтыя часта не адбываюцца: людзі не прыходзяць на іх.

Праўда, нашы артысты вельмі і вельмі многа заняты на рэпетыцыях, спектаклях, выездах. Пра ўмовы работы актэраў, пра перагрукненасць графіка я добра, са спасылкамі нават на лічы, расказаў Б. Бур'ян у артыкуле «Наб не гэтаў агонь творчасці». Маркучыю па выступленню М. Казіміна з Магілёва, і там справа не лепшыя. І ўсё ж я лічу, што калі чалавек сур'ёзна прысягае сябе тэатру, ён знойдзе гадзіну для таго, што з'яўляецца справай яго жыцця.

Тут я міжволі думалю і яшчэ пра адно. Магчыма, трапіліце да нас у тэатр і выкладовыя людзі. Як гэта здарэцца?

Сцэна — такая рэч, аб якой марыць гэтулькі ж людзей у маленстве, колькі хоча быць лётчыкам, маракам, паэтам. Дзіцячая мары, джукішы ў душы юнака ці дзукішы да вуспяхноў школьнага веча, прыводзіць іх у прыміўную камісію тэатральнага інстытута. І тут, калі яны маюць сякія-такія здольнасці, вырашаецца іх жыццёвы лёс.

Мне здаецца вельмі слушнай заўвага народнага артыста БССР Ц. Сяргейчыка пра тое, што пры адборы маладых людзей у тэатральную навучальную ўстанову нельга абмяжоўвацца толькі экзаменамі па праграме. Трэба грунтоўна гутарыць з кожным пасобку, каб высветліць, чаму яны выбралі такую прафесію, любавецца ў маскоўскіх тэатрах. Любавацца і зайдраціцца і, у лепшым выпадку, уззяць кавалечек гэтага матэрыялу ў кішню, каб паказаць і расказаць у сваім тэатры, як гэта выглядае на сцэне і якія раскрывае магчымасці для тэатральнага мастака. А на практыцы нам даводзіцца мудрагеліць над тым, як са звычайнай мерлі атрымаць нешта, падобнае да пластыкі.

Няма мастака, які пазбягаў бы новых форм, форм больш цікавых, прагрэсіўных і пвнчых. Але мастаку-станкавісту патрэбна акрамя задуму яшчэ і палітра ў руках, а тэатральнаму мастаку неабходна свая палітра — матэрыялы для працы: дэкарацыі, касцюмы, святло, колер. А ўсяго гэтага нам не хапае. Мы вымушаны, пасля вялікай творчай працы сумесна з рэжысёрам, ісці на кампрамісныя пошукі ўсялякіх зямнялінікаў, на «эксперыменты», якія губляць такі дарагі час (спектакль за спектаклем павінен выходзіць у абласным тэатры праз кожны паўтара месяца).

Напэўна, мяне падтрымаюць усё тэатральныя мастакі, бо пытанне забеспячэння тэатраў матэрыяламі і апаратурай — вельмі важнае і набалелае. Трэба зрабіць так, каб мастак больш клопаўся аб творчых справах, а не думай пра тое, дзе яны знайсці адпаведныя матэрыялы для афармлення новай пастаноўкі.

Марк ВОЛАХАў,
мастак Магілёўскага абласнога тэатра.

ПЫТАННІ, ЯКІЯ НЕ ЦЕРПЯЦ АДКЛАДУ

быць і гаворкі. Таму даводзіцца карыстацца «адаптаванай» апаратурай.

Шмат вядомага размоў аб праекцыйным афармленні новых пастановак. Але пры дэмазе той оптыкі, якая выпускаецца нашай прамысловасцю для тэатраў, зрабіць нічога нельга. Час наладзіць выбар праекцыйнага апарату для тэатра з любым фокусам адлегласці. Нават каларовае шкло для праектараў і сафітэў стала ў нас вялікай рэдкасцю. Пры іх спробах стварыць асвятленне гарызонта блакітным святлом нічога не атрымліваецца. Выходзіць штосці шэравата-фіялетавае, а ўвогуле проста незразумелае.

Часам у спецыяльнай літаратуры можна сустрэць парады, як фарбаваць цэлафан для святлафільтраў анілінам. А ці не здаецца аўтарам гэтых парадаў, што прапанаваць такое было больш своечасова ў дваццатых гадах, а ў наш час прыкра і крыўдна пераходзіць на гэтак рамесніцтва! Варта ўжо заняцца па-сур'ёзнаму і гэтымі рэчамі, такімі неабходнымі для творчых калектываў.

А дзе пластыкі для тэатраў, якія так шнодра абцягаліся нам гады два-тры назад? Бо сучасныя формы мастацкага афармлення спектакля патрабуюць іменна такіх новых матэрыялаў! Пакулі што гэтым мы можам толкі

Калектыў Народнага тэатра Палаца культуры аршанскіх танцшышчынаў ажаніцтвіў пастаноўку новага спектакля па п'есе А. Абразава «Ірнуцкая гісторыя».

РУКУ, ДРУГ!

Век, у якім мы жывём, багаты на кантрасты.

Сотні мільянаў людзей будуць самае справядлівае ў свеце грамадства — камунізм. А ў горных раёнах Заходняга Ірыяна плямня тубыліцы ішч не вырваліся з першабытна-родавых адносін. У Афрыцы існуе гандаль рабамі. У многіх раёнах Азіі, Амерыкі, Афрыкі паўную феадалію звычай.

Не хочацца верыць, што ў нашы дні, калі чалавек выраваўся ў космас, калі ён пранік у атам і ядзерную клетку, сто мільянаў афрыканцаў усё яшчэ не ўмеюць ні пісаць ні чытаць.

А вось яшчэ адзін кантраст.

Правадыр самага адсталлага племені, якое жыве ў глухих трапічных лясах Лацінскай Амерыкі, сваім адуман дайшоў, што старадаўняя рытуальна-звычайная палонных ворагаў з'яўляецца антыгуманнай, і адміністрацыя не праз некалькі год пасля гэтай палзеі на другіх мацярыну, другі «справядлівы» мацярыну, выкладчы прыкладной псіхалогіі, прафесар сацыялогіі, прэм'ер-міністр Паўднёва-Афрыканскай Рэспублікі Хендрык-Фрэнч Ферууд усе законы, па якіх чалавек без суда і следства можна забіваць толькі за тое, што ён дае чорны колер скуры.

Таких кантрастаў безліч.

Судэльная пісьменнасць і абуральнае невуцтва, Цудоўныя клінікі з менамствам урачоў і краіны, дзе адзін урач прыходзіць на трыццаць тысяч чалавек. Маторыяны дастаткі і вымірэнне ад голады мільянаў людзей. Казачныя палацы і плячоры, у якіх жывуць сотні сем'яў. Раўнапраўе і сялянне народаў у рэзерваці.

Хто ж вінаваты ў тым, што ў свеце існуюць такія розніцы кантрастаў? Няўжо людзі не хочучы жыць шчасліва і заможна?

«ВЯСНОВЫЯ КВЕТКІ»

Вясна — пара кветак. Кветка, якая выклікае радасць, любоў, добрую ўсмешку. Сяму-таму за мяжой падабаюцца іншыя кветкі...

Мал. Ул. БАРАНОЎСКАГА.

«49 дзён». Байноў — арт. Г. Крашанінін-каў.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

Алесь АСПЕНКА, намеснік старшыні Камітэта моладзёўкіх арганізацый БССР.

□ □

на? Хто зробіць людское жыццё перамаганнем на гэтым свеце? Адказ адзін — каланіялізм і імперыялістычны агрэсары. Яны імкнучыся развязаць войны або ваююць ужо з краінамі, якія хочучы ўзмацаваць сваю свабоду і незалежнасць.

З першых дзён існавання каланіялізму гора за ўсё даставалася моладзі. Бельгія гандляры жывым таварам найбольш палывалі на маладых і дужых. Вольных дзяцей ставаліх працоўна, а людзі і папаяў тысячамі вывозілі за мяжу, забавячы іх кайданамі, і прымушалі дзень і ноч працаваць на белых гаспадароў. Забарона гандлю рабамі, адрыццё шахт і рудніку няк не папелішыя становішча моладзі. Яна была ператворана ў рабамі на зямлі сваіх продкаў. А тых, хто не здаваўся, знішчалі.

Гісторыя каланіялізму — гэта ладуц найстрашнейшых злачынстваў. Цэлыя народы былі знішчаны. Іх культура разбурана, а зямлі ператвораны ва ўласнасць заваявальнікаў.

Ды што там гісторыя! Сённяшнія каланізатары не лепшыя за іспанскіх канкістадораў, што мечам і агнём вынішчвалі тубылцаў на палавіне амерыканскага мацярыка.

Есць у Афрыцы невялікая краіна Руанда-Урундзі. «Краіна тысячы ўзгоркаў» — так называюць яе афрыканцы. Руанда-Урундзі — падапечная тэрыторыя ААН пад кіраўніцтвам Бельгіі. Пасля таго, як бельгійскія каланізатары былі выкінуты са сваіх ваянных баз у Конга, яны вырашылі, чаго б гэта ні каштавала, утрымаць у «краіне тысячы ўзгоркаў». І вось пачаліся неверагодныя зверствы. Парашуцкія знішчалі цэлыя плямёны. Людзей не толькі расстрэльвалі, іх прызвалялі да стагоў сена і паллі жывымі. Самалёты апыркваілі бензінам вёскі, а потым падпальвалі і агняметам. Былі наняты забойцы, якія застрэлілі маладога прэм'ер-міністра Урундзі Луіса Рвагасора.

Ішчэ большыя здзеікі з мільянаў людзей наладжваюць у сваіх калоніях партугальскія каланізатары. Мясавыя забойствы афрыканцаў не раз ужо адбываліся ў англійскай калоніі Кенія.

Каланіяльная сістэма даўно прагніла наскрозь і дакывае апошнія дні. Яна на вачах развальваецца пад ударамі магутнага нацыянальнага і антыкаланіяльнага руху народаў. У гэтай барацьбе пачэснае месца належыць моладзі.

Імперыялізм — гэта злейшы вораг юнацтва. Ён імкнецца задушыць міжнародную салідарнасць моладзі, разамкнуць маладзёжныя рады, зрабіць юнакоў бязвольнымі, паслухмянымі рабамі, якія гатовы былі б паісці ў бой, каб лепей жылося мільярдэрам.

У адной дацкай рабочай песні ёсць такія словы: «Моладзь — не тупы інструмент». Не лёгкі імперыялістам трымаць гэты інструмент у сваіх руках. Во моладзь добра бачыць, дзе праўда, а дзе хлусня. Яна хоча жыць, тварыць, а не ваяваць і

паміраць недзе на чужых землях, за чужымі інтарэсамі. Вось чаму ўсе мацней чуюць галасы маладых за забарону атамнай зброі, за ўрэгуляванне міжнародных праблем, за мірнае суснаванне.

Савецкая моладзь заўсёды была верным сябрам юнакоў і дзяўчат у іх барацьбе супраць каланіялізму і імперыялізму, за нацыянальнае вызваленне, за пабудову новага жыцця. Савецкая моладзь актыўна ўдзельнічае ў рабоце Сусветнай федэрацыі дэмакратычнай моладзі і Міжнароднага саюза студэнтаў. Яна ўсяляк развівае свае сувязі з моладдзю іншых краін.

Маладзёжныя дэлегацыі з усёго свету прыязджаюць у Савецкі Саюз, нашы дэлегацыі гэтыя ў моладзі зарубажных краін. Усё гэта садзейнічае ўмацаванню дружбы.

Сёння, 27 ліпеня, у Хельсінкі адкрыцца VIII Сусветны фестываль моладзі і студэнтаў. Сваімі сустрачымі моладзь яшчэ раз прадэманструе прыклад плённага мірнага супрацоўніцтва. З усіх куткоў зямлі ідуць добрыя фестывальныя весткі. У Японіі падрыхтоўка да фестывалю праводзіцца з разлікам аб'яднаць сілы моладзі краін у барацьбе за мір, дэмакратыю і палітычнае ўмоў жыцця. Рыхтуюцца дэлегацыі на фестываль у Інданезіі. Ідзе якая падрыхтоўка прабы ў Бразіліі, Даніі, Аргенціне і многіх краінах. Кола прыхільнікаў фестывалю ўвесь час пашыраецца. Гэта яшчэ раз гаворыць за тое, што ідэя салідарнасці і супрацоўніцтва моладзі знаходзіць гарачую падтрымку і адоронне ва ўсім свеце.

Руку, другі! Нам з табой пад сілу не даць загародзіць вайне.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

Гэта вельмі характэрна, што кіраўнікі многіх краін, якія вызваліся з-пад прыгнёту імпэрыялізму і імперыялізму, зусім яшчэ маладыя людзі.

Моладзь разумее, што слава ў непарушаным адзінстве, якое будзе супрацьстаяць «кругавай парцы» імперыялістаў. Вядзі, вельмі характэрна ў гэтых адносінах рэвалюцыі, гэтыя адносінах рэвалюцыі, якія былі прыняты ў канцы леташняга года на Устаноўчым кангрэсе Усеагульнага саюза студэнтаў краін чорнай Афрыкі, што знаходзіцца пад каланіяльным прыгнётам Партугаліі.

Нагледзячы на розныя палітычныя і рэлігійныя перакананні, удзельнікі Кангрэса аднадушна прынялі 24 рэзалюцыі як па пытаннях нацыянальна-вызваленчай барацьбы ўвогуле, так і па асобных праблемах. Удзельнікі Кангрэса цікавілі пытанні вызваленчай барацьбы не толькі на Афрыканскім кантыненте, але і ў Лацінскай Амерыцы. У адной з рэзалюцыя адзначалася, напрыклад, што «амерыканскі імперыялізм імкнецца ўсімі метадамі і рознымі сродкамі знішчыць кубінскую рэвалюцыю», а сумесна з лаціна-амерыканскімі дыктатарамі «падаўляе нацыянальна-вызваленчы рух народаў і адпраўляе працоўных і патрыятаў на катаргі і смерць».

Давай руку, друг, пойдзем разам на барацьбу супраць ганьбы нашага веку — каланіялізму! — Вось што азначаюць такія рэзалюцыі. Гэта братэрская салідарнасць маладых. Супраць яе ўстоіць апошняя каланіяльная галера, Яна будзе знішчана.

Маладосць любіць марыць пра подзвігі, пра расквіццё адвечных тайнаў прыроды, пра нябачаныя машыны і смелыя падарожжы. За гэтай рамантыкай стаіць жаданне моладзі зрабіць жыццё на зямлі прыгожым і шчаслівым, пазбаўленым ад страху перад заўтрашнім днём.

Назым Хікмет няк сказаў: «Ці хоча моладзь дакыць да старасці або загінуць у дваццаць год ад атамных бомб? Калі моладзь хоча жыць, дык яна павінна змагацца за мір, змагацца так, як савецкая моладзь. Толькі найвялікшы намагацца моладзі ўсіх краін могуць захаваць мір».

Імперыялізм — гэта злейшы вораг юнацтва. Ён імкнецца задушыць міжнародную салідарнасць моладзі, разамкнуць маладзёжныя рады, зрабіць юнакоў бязвольнымі, паслухмянымі рабамі, якія гатовы былі б паісці ў бой, каб лепей жылося мільярдэрам.

У адной дацкай рабочай песні ёсць такія словы: «Моладзь — не тупы інструмент». Не лёгкі імперыялістам трымаць гэты інструмент у сваіх руках. Во моладзь добра бачыць, дзе праўда, а дзе хлусня. Яна хоча жыць, тварыць, а не ваяваць і

паміраць недзе на чужых землях, за чужымі інтарэсамі. Вось чаму ўсе мацней чуюць галасы маладых за забарону атамнай зброі, за ўрэгуляванне міжнародных праблем, за мірнае суснаванне.

Савецкая моладзь заўсёды была верным сябрам юнакоў і дзяўчат у іх барацьбе супраць каланіялізму і імперыялізму, за нацыянальнае вызваленне, за пабудову новага жыцця. Савецкая моладзь актыўна ўдзельнічае ў рабоце Сусветнай федэрацыі дэмакратычнай моладзі і Міжнароднага саюза студэнтаў. Яна ўсяляк развівае свае сувязі з моладдзю іншых краін.

Маладзёжныя дэлегацыі з усёго свету прыязджаюць у Савецкі Саюз, нашы дэлегацыі гэтыя ў моладзі зарубажных краін. Усё гэта садзейнічае ўмацаванню дружбы.

Сёння, 27 ліпеня, у Хельсінкі адкрыцца VIII Сусветны фестываль моладзі і студэнтаў. Сваімі сустрачымі моладзь яшчэ раз прадэманструе прыклад плённага мірнага супрацоўніцтва. З усіх куткоў зямлі ідуць добрыя фестывальныя весткі. У Японіі падрыхтоўка да фестывалю праводзіцца з разлікам аб'яднаць сілы моладзі краін у барацьбе за мір, дэмакратыю і палітычнае ўмоў жыцця. Рыхтуюцца дэлегацыі на фестываль у Інданезіі. Ідзе якая падрыхтоўка прабы ў Бразіліі, Даніі, Аргенціне і многіх краінах. Кола прыхільнікаў фестывалю ўвесь час пашыраецца. Гэта яшчэ раз гаворыць за тое, што ідэя салідарнасці і супрацоўніцтва моладзі знаходзіць гарачую падтрымку і адоронне ва ўсім свеце.

Руку, другі! Нам з табой пад сілу не даць загародзіць вайне.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

ЛУІС ГУЦІЭРЭС, САЛДАТ РЭВАЛЮЦЫІ

Бацька быў вялікі і дужы. Ён часта браў на рукі сына і спяваў яму песні. Луіс ніколі не чуў іх на вуліцы. Гэта песні рэвалюцыі. Яны забаронены. Нават дома бацька сьвяжэ іх мануаголаса — усюды шпікі дыктатара Бацісты. Песні гэтыя кастыльскі шахцёр і баец рэспубліканскай міліцыі Марсэліна Гуціэрс прывёз з Іспаніі. Іх ненавідзіць тыран Баціста і злосны пігмей Франка — усё каты і прыгняталінікі свабоды. Гавана, куды прыехаў да сястры Марсэліна, якому ледзь удалося вырвацца з французскага лагера для інтэрніраваных іспанскіх рэспубліканцаў, нагадвае яму Мадрыд Куба, якая стала яго другой радзімай і радзімай яго сям'і, — акрыяўленую, занывелую Іспанію. Розніца адно ў тым, што Франка прадаў цудоўную іспанскую зямлю і яе народ германскім і італьянскім фашызмам. Баціста жа аддаў кінт-нючому Кубу ў рабства працім і франкабуржэазямлі. Гэта ім належалі тут і лепшыя плантацыі цукровага трэсцяку, і небаскробы Гаваны... Луіс бачыў, як які білі негра, калі той адважыўся зайсці ў парк для белых. І бачыў, як жылі амаль усё кубінцы — у нястачы і пакутах.

Фідэль Кастра, правадыр рэвалюцыі! Плай-Хірон стаў магілай контррэвалюцыянераў. Вораг разбіты, але ён не змірыўся, ён рыхтуе новыя правакцыі. Будзьце гатовы, салдаты рэвалюцыі! — Так і будзем новае жыццё, — задушна гаворыць Луіс. — З вінтоўкаю за плячым.

Гэта радала ўсіх сумленных кубінцаў, усіх сумленных людзей на зямлі. Гэта не радала і ішчэ больш злавала тых, хто жыў на поўнач ад вострава свабоды, гэта прыводзіла ў шаленства іх нічымнае паслугаю і наймітаў. Мацней сіскай аброю, Луіс Мануэль Гуціэрс! Плай-Хірон у агні, тут гараць мірныя вёскі, падпаленыя высаджанымі сюды наймітамі злосных які. У бой, у смеротны бой за Кубу, за свабоду!

Васемнаццацігадовы артылерыст біўся з ворагам. На яго вачах загінуў старэйшы брат. Ён ехаў на грузавіку з боепрыпасамі, калі схаваны ў засадае контррэвалюцыянер-парашуцты адрылі агонь па машыне. Шмат ахвяр, але не загінула Куба.

І ўсё ж быў момант, калі на хвілінку пахіснулі малады і нявольныя і талі... Віва Фідэль! Но пасарані! Не прадуццё!

«Твар у Луіса гарыць, ён расказвае з натхненнем, і асвабэда тады, калі ўспамінае імя Фідэля. Што значыць для яго Фідэль? О-о! Луіс робіць адчайны жэст — словамі ўсё роўна не скажаш, як многа значыць для кожнага з іх

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.

«Уваскрэсенне». Маслава — арт. Т. Сёміна. Нахлюдаў — арт. Я. Мацвееў.

«Дзяўчынка, з якой я сябраваў». Ініціялы і прозвішчы не названы.